

Frodebjär

Vad betyder Natura 2000?

Natura 2000 är ett europeiskt nätverk av områden med värdefull natur. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav i EU:s fågeldirektiv samt art- och habitatdirektiv. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara de arter och naturtyper som förekommer naturligt i Europa.

EU-direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. Direktiven fastställer principen att naturtyper har ett bevarandevärde i sig själva och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Direktiven är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992. Natura 2000-nätverket är en av grundstenarna i EU:s arbete för biologisk mångfald.

Varje medlemsland ska peka ut Natura 2000-områden för att skydda de fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv och de arter och naturtyper som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de värden som pekats ut i området ska bevaras långsiktigt genom rätt skydd och skötsel.

Vad är en bevarandeplan?

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I bevarandeplanen ska det finnas en beskrivning av området med dess arter och naturtyper samt ett bevarandesyfte och bevarandemål. Tänkbara hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, samt behov av bevarandeåtgärder som t. ex. skydd och skötsel, ska beskrivas. Planen ska underlätta förvaltning av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, arter och naturtyper enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för vissa områden skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen.

Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska vara ett levande dokument och revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Planen ska tas fram i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information som berör området kontaktar Länsstyrelsen.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas som exempelvis skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Viktigt att tänka på

Det krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillståndsplikten gäller även för verksamheter eller åtgärder utanför Natura 2000-området om dessa kan innebära att miljön inne i området påverkas. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen på ett tidigt stadium. Detta underlättar en eventuell tillståndsprövning. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av Natura 2000-området.

Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte särskilt Natura 2000-tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Däremot aktualiseras tillståndsplikten både vid ändring av verksamheten och vid nyanläggning.

Påverkan från areella näringar och andra pågående verksamheter är förutsägbara och förebyggs därför i första hand i arbetet med bevarandeplaner och genomförandet av nödvändiga bevarandeåtgärder. Tillståndsprövning kan vara nödvändig om dessa åtgärder inte är tillräckliga. Vid planerade verksamheter eller åtgärder som kan komma att påverka miljön i ett Natura 2000-område bör samråd ske med Skogsstyrelsen gällande skogsmark och med Länsstyrelsen för övriga areella näringar.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Läsanvisningar

De hot som redovisas under rubriken ”Vad kan påverka negativt” i bevarandeplanen, ska ses som exempel på åtgärder som kan skada utpekade arter och naturtyper. I varje enskilt fall måste det göras en bedömning huruvida den planerade åtgärden är sådan att den kan skada områdets naturvärden.

Hot som är övergripande och gäller för många av naturtyperna, men som inte kan avväjas genom skötselåtgärder inom det enskilda Natura 2000-området, tas inte upp i bevarandeplanen. Sådana hot kan vara;

- Försurning och övergödning till följd av nedfall av kemiska ämnen.
- Global uppvärmning.
- Storskaliga förändringar av markanvändning där t. ex. naturbetesmarker och slätterängar växer igen och variationsrik skog omvandlas till produktionsskog.
- Omvandling av skötseln av landskap från småskaligt till storskaligt.

De bevarandemål som redovisas för de enskilda arterna/naturtyperna i bevarandeplanen beskriver det tillstånd som är önskvärt för arten/naturtypen inom Natura 2000-området.

Det bevarandetillstånd som redovisas för de enskilda arterna/naturtyperna anger tillståndet för arten/naturtypen i Natura 2000-området vid den tidpunkt då denna bevarandeplan togs fram.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/halland eller telefon 010-224 3000

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Omslagsfoto

Kollage Länsstyrelsen

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0510146 Frodebjär

Kommun: Falkenberg

Områdets totala areal: 3,1 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-04-29

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-19

Markägareförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9110 - Näringsfattig bokskog

Bevarandesyfte

För Natura 2000-området Frodebjär är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för näringsfattig bokskog. Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv.

Prioriterade bevarandevärden:

Näringsfattig bokskog med förekomst av gamla träd och död ved.

Prioriterade åtgärder:

Efterhållning av gran.

Beskrivning av området

Olikåldrig, näringsfattig bokskog i en brant nordvästsluttning ner mot småsjöarna Yttresjön och Lommasjön. Området är beläget ca 8 km öster om Årstad och ca 18 km öster om Falkenberg.

Vad kan påverka negativt

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt.

Innan en åtgärd genomförs måste verksamhetsutövaren ta ställning till om den specifika åtgärden riskerar att påverka miljön i Natura 2000-området på ett betydande sätt. I så fall ska kontakt tas med Länsstyrelsen.

Alla typer av exploateringsföretag, byggnation, grävning, schaktning och upplag etc. i eller i direkt anslutning till området kan förstöra eller skada naturtypen. Antingen som en direkt effekt eller genom anläggningsarbetet.

Byggande av skogsbilväg, körande med maskiner och andra åtgärder som kan resultera i markkompaktering, djupa spår och andra markskador kan bl.a. leda till ökad ytavrinning, skador på rötterna, förändrad markkemi och ändrade förutsättningarna för marklevande organismer.

Avverkning, röjning, gallring och bortförsel av ved utgör hot genom att livsmiljöer för djur, växter och svampar förstörs eller borttages och genom att lokalklimatet påverkas. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga t ex genom ökad exponering av sol och vind. Då området är litet till ytan är det särskilt utsatt. Åtgärder som avlägsnar skyddszoner, småbiotoper och mosaikmiljöer påverkar också naturtypen negativt.

Dikning, dämning, avverkning, exploatering och andra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt, vilket i sin tur kan ge påverka ytvattnets flöde och kvalitet, grundvattnets nivåer och kvalitet samt fuktighet och ljusförhållanden i bestånden. Detta kan i sin tur ge konsekvenser på vegetationen och på karaktäristiska strukturer som död, fuktig ved. Även åtgärder i närliggande miljöer kan ge en negativ påverkan.

Konkurrens från gran i och i direkt anslutning till naturtypen ändrar snabbt ljusförhållandena och kan helt konkurrera ut lövträden och den känsliga epifytfloran. Även jordmånen påverkas på sikt. Täta uppslag av ung bok kan skada epifytfloran på äldre träd.

Träden i området är i huvudsak gamla. Det finns få träd i lämplig ålder som de arter som lever på gamla och döende träd kan kolonisera och leva vidare på.

Älg och annat vilt kan genom hårt bete förhindra förnyring av lövträden.

Brist på störningar som skapar dynamik i exempelvis trädslagssammansättning, åldersstruktur, död ved, brandpåverkad ved, blottad jord och översvämmande mark. Sådana störningar kan t.ex. vara brand, översvämning, utbrott av skadeorganismer och stormar.

Främmande arter kan påverka konkurrensförhållanden, predationstryck och orsaka sjukdomar.

Bevarandeåtgärder

Naturvärdena i området ska huvudsakligen utvecklas genom naturliga processer och lämnas därför för fri utveckling med undantag för att gran röjs bort vid behov.

Skogen omfattas av biotopskydd vilket innebär att det är förbjudet att vidta åtgärder som kan komma att skada naturmiljön. Exempel på sådana åtgärder är all form av avverkning, uttag av död ved, körning med maskiner, gödsling och anordnande av upplag.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**9110 - Näringsfattig bokskog**

Areal: 3,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Området utgörs av bergbranter och blockrika sluttningar som domineras av näringsfattig bokskog med naturskogskaraktär. Den är olikåldrig, men gamla träd överväger vilket gör att det finns ett åldersglapp i trädskiktet. I rasbranterna står höga, mycket grova bokar och på klipphyllorna klena, lägre bokar som växer som i buketter. Det finns gott om döende träd och död ved i högstubbar och lågor. Lavfloran är rik på bokstammar och på block i rasbranten med flertalet rödlistade arter. En av dessa är bokporlav, en kraftigt hotad art som endast är funnen på ett fåtal platser i landet. Här finns även värdefulla moss- och svamparter. Enligt nyckelbiotopsinventeringen har mindre flugsnappare häckat i området.

Området är klassat som nyckelbiotop vilken även omfattar värdefull bokskog på en lika stor yta på omgivande mark utanför Natura 2000-området. Det finns också flera små nyckelbiotoper med ädellövskog i närområdet. Dessa är dock samtliga mindre än Frodebjär. Natura 2000-området är en del av ett större biotopskyddsområde.

Bevarandemål

Målet är att skogen domineras av bok. Gamla bokar, liggande död ved, stubbar samt stående döda eller döende bokar förekommer allmänt. Det finns enstaka riktigt gamla bokar med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Trädskiktet är olikåldrigt så att tillgången till riktigt gamla träd säkerställs för framtiden. Skogen har hög och jämn luftfuktighet och områdets hydrologi och näringsstatus är utan betydande antropogen påverkan. Typiska arter som fällmossa, lunglav och grynig filtlav förekommer. Småskaliga naturliga processer som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning påverkar skogens dynamik och struktur. Gran, främmande arter eller sly har ingen negativ påverkan på de gamla biologiskt värdefulla bokarna och naturvärden knutna till dessa. Arealen av naturtypen näringsfattig bokskog är minst 3,1 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande men riskerar att försämras då området är förhållandevis litet och träden i huvudsak är gamla. Det finns flertalet nyckelbiotoper, varav några är biotopskyddsområden, med äldre bokskog i närområdet vilket stärker förutsättningen för långsiktig fortlevnad för arter knutna till bokdominerade miljöer.

Dokumentation

Artportalen, ArtDatabanken SLU. Uttag 2015-11-10 via länsstyrelsernas webb-applikation.

Arup, U. m.fl. 1997. Skyddsvärda lavar i Sverige. ISBN 91-972863-1-1. SBF förlaget Lund.

Falkenbergs kommun. Naturvårdsprogram för Falkenbergs kommun. 2002. Remiss. Publicerad på kommunens hemsida: www.falkenberg.se.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000-i-Sverige/.

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventeringen. <https://minasidor.skogsstyrelsen.se/skogskartan>

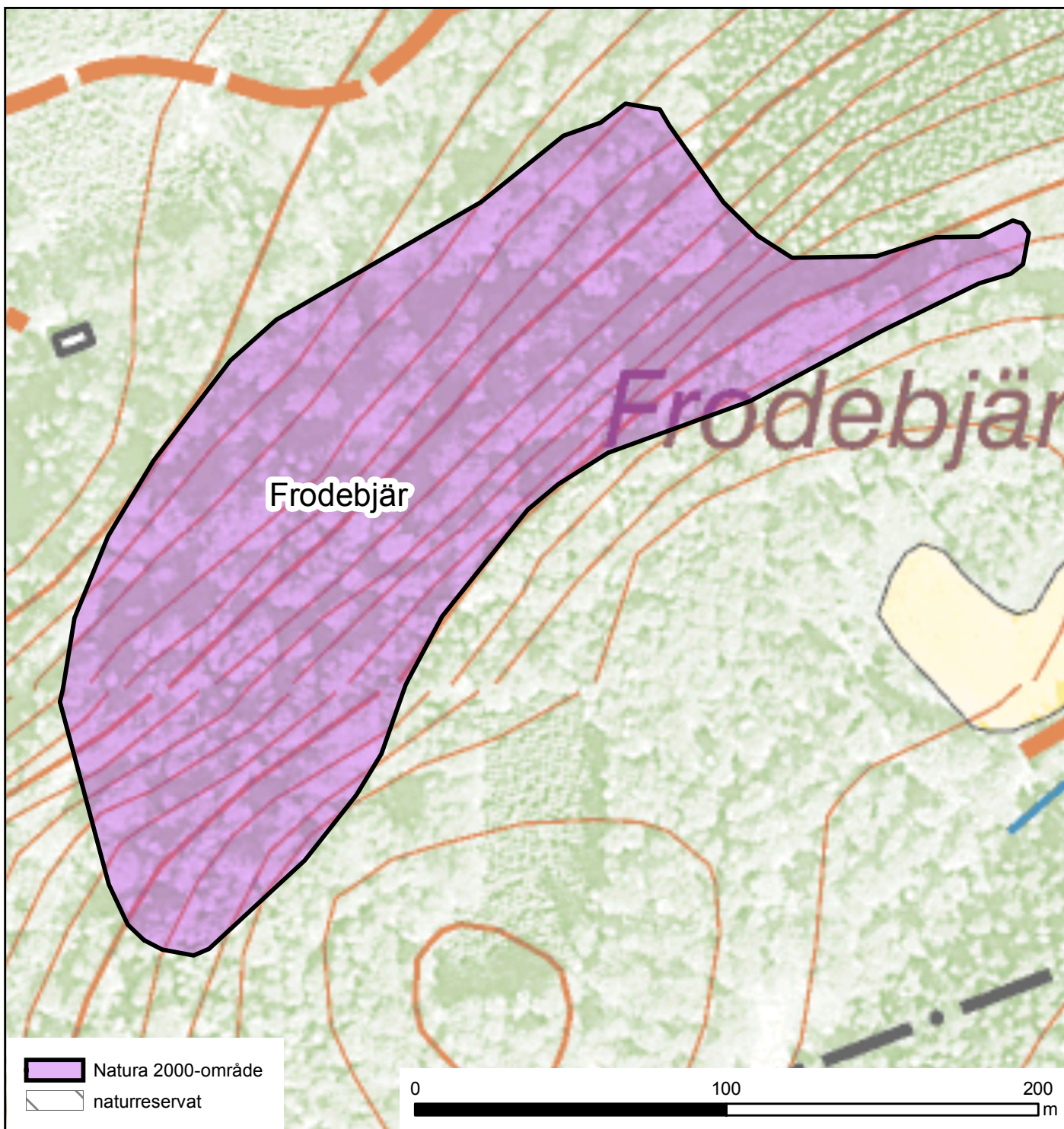
Skogsvårdsstyrelsen. Biotopskydd på fastigheten Tornarred 1:3. Beslut 1994-12-15. Dnr 340/94.

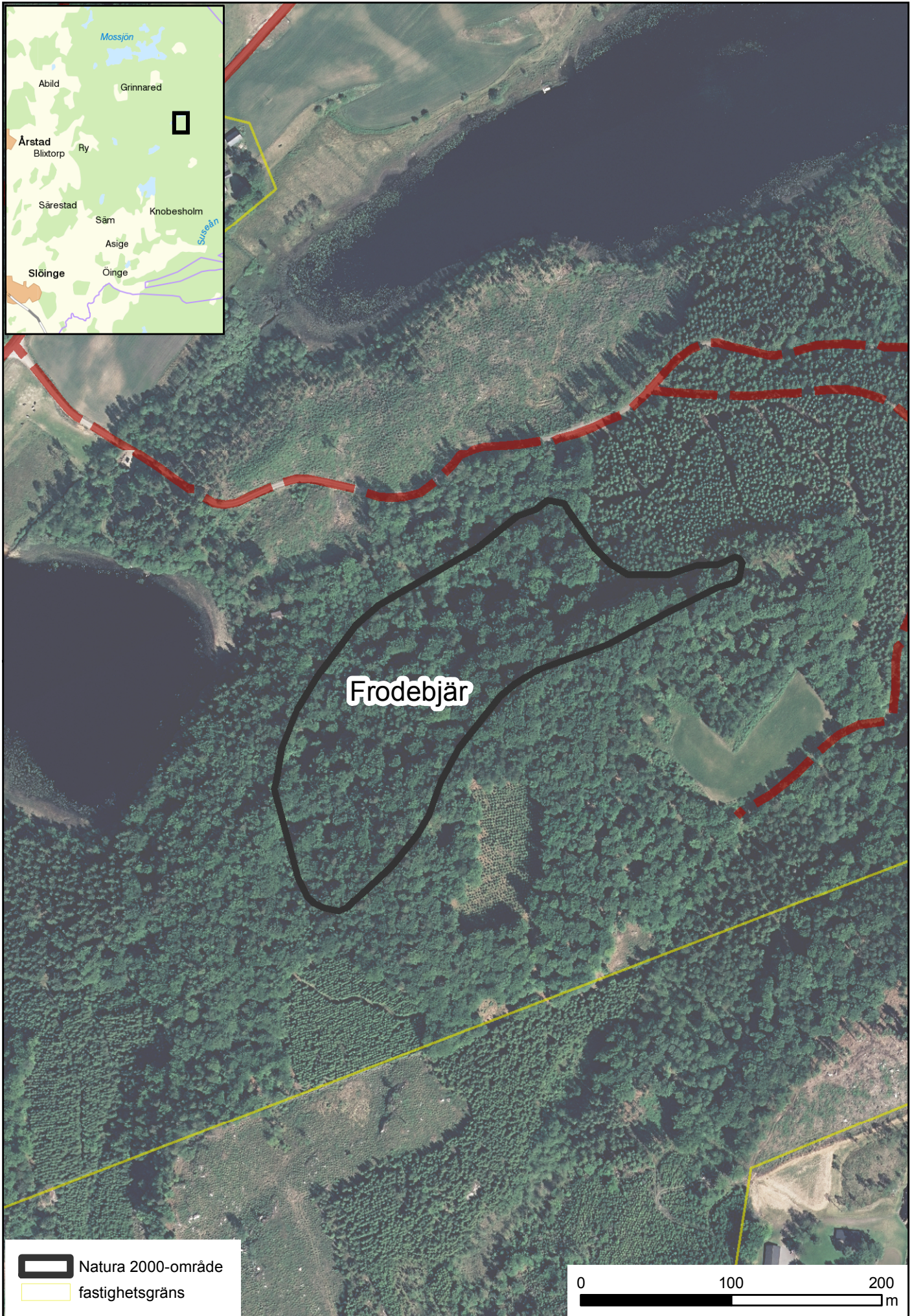
Bilagor

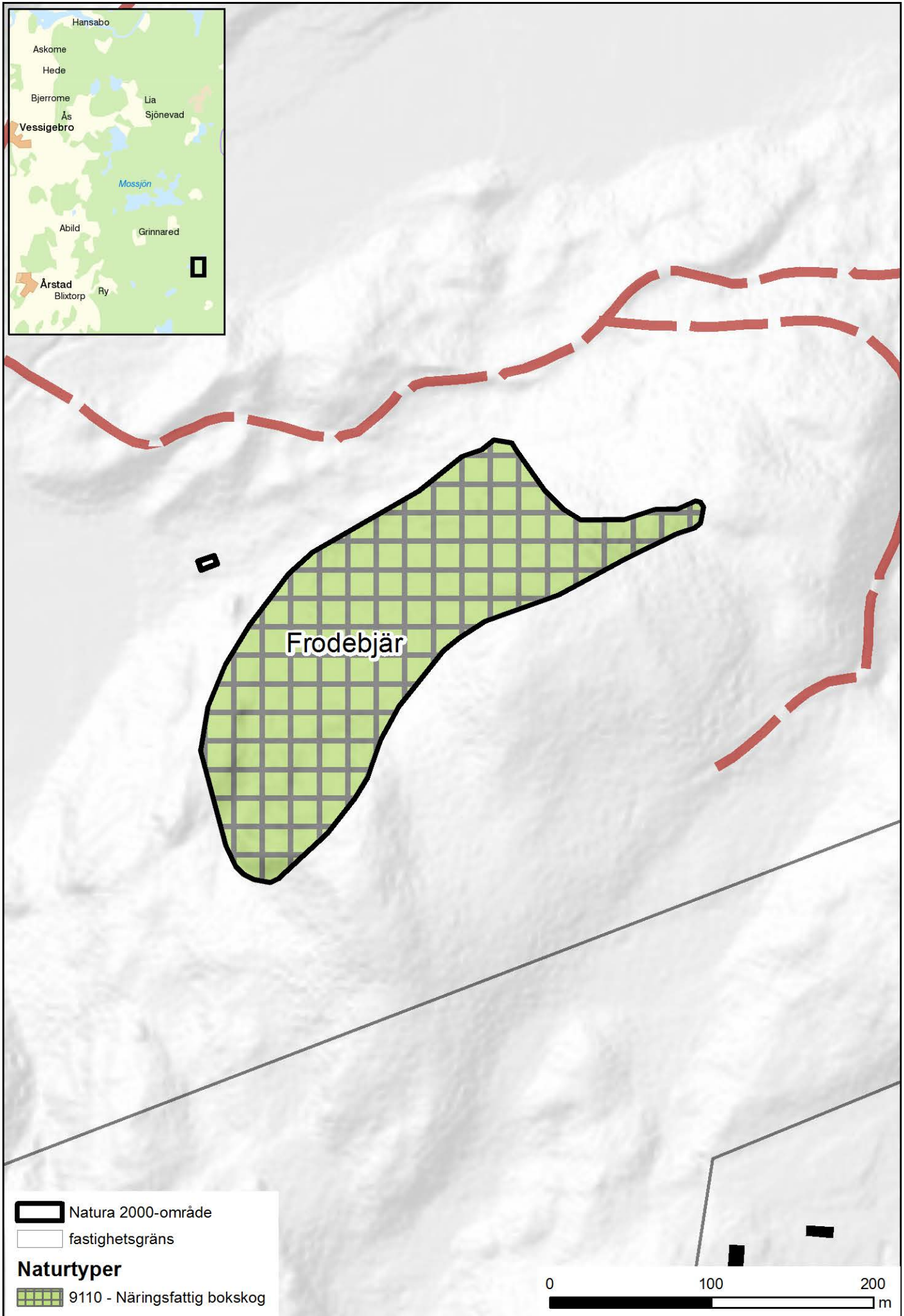
1 Kartor över områdets läge och gräns samt naturtyper

2 Artlista

3 Ordförklaring

Artlista för Natura 2000 området Frodebjär

Artlistan innehåller fynd av rödlistade arter (baserat på 2015 års rödlista) samt andra regionalt naturvårdsintressanta arter observerade inom området de senaste 25 åren. Samtliga observationer är hämtade från artportalen.

Under kolumnen hotkategori anges vilken kategori arten har i den nationella rödlistan eller om arten är regionalt intressant t.ex. som signalart. Rödlistningskategorier i ordning från lägst till starkast: nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN) och akut hotad (CR).

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Hotkategori
Fjärilar		
jättesvampmal	Scardia boletella	NT
Lavar		
orangeputrad klotterlav	Alyxoria ochrocheila	NT
glansfläck	Arthonia spadicea	Regionalt intressant
savlundlav	Bacidia incompta	EN
rosa lundlav	Bacidia rosella	VU
lönnlav	Bacidia rubella	Regionalt intressant
grön lundlav	Bacidia viridifarinoso	Regionalt intressant
	Bacidina arnoldiana	Regionalt intressant
liten lundlav	Bacidina phacodes	NT
stor vaxlav	Coenogonium luteum	EN
	Dactylospora parasitica	Regionalt intressant
ädelkronlav	Gyalecta carneola	VU
blek lekania	Lecania cyrtellina	Regionalt intressant
bokkantlav	Lecanora glabrata	NT
lunglav	Lobaria pulmonaria	NT
liten ädellav	Megalaria laureri	EN
långskaftad ärgspik	Microcalicium arenarium	Regionalt intressant
stor knopplav	Mycobilimbia pilularis	Regionalt intressant
stiftklotterlav	Opegrapha vermicellifera	NT
grynig filtlav	Peltigera collina	NT
violettblå porlav	Pertusaria multipuncta	NT
bokvårtlav	Pyrenula nitida	NT
traslav	Scytinium lichenoides s. lat.	Regionalt intressant
röd pysslinglav	Thelopsis rubella	VU
bokporlav	Varicellaria velata	CR

olivklotterlav	Zwackhia viridis	Regionalt intressant
Mossor		
fällmossa	Antitrichia curtipendula	Regionalt intressant
späd frullania	Frullania fragilifolia	Regionalt intressant
klippfrullania	Frullania tamarisci	Regionalt intressant
guldlockmossa	Homalothecium sericeum	Regionalt intressant
blåfliksmossa	Lejeunea cavifolia	Regionalt intressant
kornbandmossa	Metzgeria fruticulosa	Regionalt intressant
platt fjädermossa	Neckera complanata	Regionalt intressant
bokfjädermossa	Neckera pumila	NT
trädporella	Porella platyphylla	Regionalt intressant
västlig hakmossa	Rhytidiadelphus loreus	Regionalt intressant
atlantärgmossa	Zygodon conoideus	NT
Svampar		
skillerticka	Inonotus cuticularis	VU
spinnfingersvamp	Lentaria byssiseda	NT
vedlavklubba	Multiclavula mucida	VU
dystersopp	Porphyrellus porphyrosporus	NT
kruskantarell	Pseudocraterellus undulatus	Regionalt intressant

2016-09-30

Ordförklaring

bevarandemål – Beskrivning av det önskvärda tillståndet för den berörda naturtypen eller arten i det berörda området.

bevarandetillstånd – Det nuvarande tillståndet för den berörda naturtypen eller arten i det berörda området i förhållande till bevarandemålen.

bevarandestatus – Tillståndet för den berörda naturtyper eller arten i ett biogeografiskt perspektiv, där alla faktorer som påverkar en art eller naturtyp och som på sikt kan påverka dess naturliga utbredning, struktur och funktion, har beaktats.

biotopskydd – En form av områdesskydd. Inom ett biotopskyddsområde får man inte göra något som skadar naturvärdena.

ekologisk status – Tillståndet i sjöar, vattendrag och kust (vattenförekomst) bedöms i form av ekologisk status och kemisk status. Den ekologiska statusen är en bedömning av vattnets kvalitet för organismer. Bedömningarna görs i enlighet med förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

kemisk status – Tillståndet i sjöar, vattendrag, grundvatten och kust (vattenförekomst) bedöms i form av kemisk status och ekologisk status. Den kemiska statusen är en bedömning av förekomsten av vissa ämnen. Bedömningarna görs i enlighet med förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

naturtyp – I detta dokument avser naturtyper sådana som är definierade av EU och finns uppräknade i bilaga 1 till art- och habitatdirektivet. Exempel på sådana naturtyper är 9110 näringsfattig ekskog, 1210 driftvallar och 3260 mindre vattendrag. För varje naturtyp har Naturvårdsverket tagit fram en vägledning med information om hur naturtypen ser ut, vilka arter som finns i den, vad som krävs för att den ska kunna bevaras etc. Dessa finns att hämta på [http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Natura-2000/](http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/)

nyckelbiotop – En värdefull naturmiljö.

pSCI – Natura 2000-område som pekats ut med stöd av art- och habitatdirektivet kan ha beteckningen pSCI, SCI och SAC beroende på hur långt i beslutsprocessen området har kommit. När det heter pSCI (proposed Site of Community Interest) har området föreslagits av Sveriges regering, men ännu inte antagits av EU.

SAC - Natura 2000-område som pekats ut med stöd av art- och habitat-direktivet kan ha beteckningen pSCI, SCI och SAC beroende på hur långt i beslutsprocessen området har kommit. SAC (Special Area of Conservation) är det slutliga steget där området har antagits av EU och därefter med stöd av miljöbalken 7 kap 28 § förklarats som särskilt bevarandeområde vilket bland annat kräver att bevarandesyfte och åtgärder är fastlagda och offentliggjorda.

SCI – Natura 2000-område som pekats ut med stöd av art- och habitat-direktivet kan ha beteckningen pSCI, SCI och SAC beroende på hur långt i beslutsprocessen området har kommit. När det heter SCI (Site of Community Interest) har området antagits av EU, men ännu inte förklarats som SAC.

SPA – Natura 2000-område som genom regeringsbeslut klassificerats som särskilt skyddsområde (Special Protection Area, SPA-område) i enlighet med Fågeldirektivet.

vattenförekomst – En avgränsad vattensamling som en sjö, en kustvik, ett grundvattenmagasin eller en del av ett vattendrag.